

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 388 din 06.07.2022

Dosar nr.: 420/2021

Petiția nr.: 3761/19.05.2021

Petent(ă): Asociația Uniunea Democrată Tătară (UDT) prin consilier juridic

Reclamate: The Nova Group Investments Press SRL deținătorul Redacției Ziarului România Liberă (R1)

: Asociația Uniunea Democrată a Tătarilor Turco - Musulmani din România (UDTTMR) (R2)

Obiect: publicarea unui articol cu un potențial caracter discriminatoriu publicat în ziarul „România Liberă” din 26.03.2021, intitulat „Dezvăluiri: Umbrele Rusiei la Medgidia - o statuie pentru neliniștea comunității musulmane”

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei

1. **Asociația Uniunea Democrată Tătară (UDT)**, loc. Medgidia, str. Muntenia, nr.2A, jud. Constanța

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părților reclamate

2. **The Nova Group Investments Press SRL deținătorul Redacției Ziarului România Liberă cu sediul în București**, str. Vâlsănești, nr.1, clădirea administrativă, biroul nr. 3, et. P, sector 3

3. **Asociația Uniunea Democrată a Tătarilor Turco-Musulmani din România (UDTTMR) cu sediul în Constanța**, str. B.p.Hasdeu nr. 53 cu sediul procesual în Constanța, B.dul Tomis nr. 46, et.1, cam.1, jud. Constanța

II. Citarea părților

4. Având în vedere contextul evoluției epidemiologice determinate de răspândirea virusului SARS-CoV-2, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a informat părțile cu privire la faptul că au posibilitatea de a trimite punctul de vedere în scris (precum și orice alte acte sau dovezi), soluționarea speței urmând a se face în lipsă, cu acordul acestora;

5. Prin adresa nr. 3761 din 09.06.2021 (filele 60-63 din dosar) au fost citate părțile.

6. Prin adresa nr. 6606 din 03.09.2021 a fost comunicat petentei punctul de vedere nr. 5002 din 02.07.2021 pentru formularea concluziilor scrise.

7. Procedura legal îndeplinită.

Susținerile petentei

8. Prin adresa nr. 3761 din 19.05.2021 (filele 1-5 și anexe, filele 6-59 din dosar), petenta arată următoarele aspecte relevante:

- în data de 26.03.2021, prin articolul publicat de Ziarul România Liberă **“Dezvăluiri: Umbrele Rusiei la Medgidia - o statuie pentru neliniștea comunității musulmane”** s-au făcut afirmații care au adus ofense comunității musulmane;
- consideră că prin titlul articolului a fost exprimată discriminarea etnică și religioasă, marginalizarea, stigmatizarea și defavorizarea valorilor culturale și spirituale ale **“comunității musulmane”** care ar fi **“neliniștită”** din cauza și împotriva unui gest cultural de prietenie, statuia marelui artist Kazach, Kurmangazî Sagîrbai-ulî (Qurmangazy Sägyrbaiuly) 1823-1896, oferită în dar de statul Kazakhstan și acuzată de conspirație rusă;
- precizează faptul că a notificat ziarul reclamat în exercitarea dreptului la replică însă acesta a refuzat, susținând și faptul că este o formă continuă de discriminare având în vedere că în anul 2020 a fost publicat un alt articol cu titlul: **“După raptul teritorial din Crimeea, Rusia pofteste și la tătarii din Dobrogea!”** unde au exprimat punctul de vedere la replica privind acuzele nefondate menite să afecteze comunitatea petentă și să instige la ură, la care se face referire de altfel în articolul din prezenta petiție;
- se arată faptul că articolul în cauză a fost scris pe baza declarației UDTTMR în spațiul public, o asociație al cărei reprezentant în Parlament era un deputat ales la candidatura la Parlament propusă de o asociație nefuncțională, aspect care nu a fost luat în considerare de redacția ziarului reclamat pentru credibilitatea afirmațiilor. Afirmațiile reclamate sunt menite să creeze discordie și haos între comunitățile etnico-tătare și românești din Dobrogea, în special în Medgidia, cu toate că rolul unui deputat al minorității etnice este complet diferit, în sensul de a promova interesele culturale și dezvoltarea educațională, sprijinirea rezolvării problemelor sociale ale comunității etnice și nu denigrarea acesteia și valorile sale culturale și spirituale, instigarea la ură și xenofobie;
- aceste declarații precum și evenimentele petrecute în data de 25.03.2021, chiar în fața primăriei Medgidia împotriva unei opere de artă printr-un protest ilegal, xenofob în timpul **“stării de alertă”** organizat și condus de către un consilier local nu fac decât să instige la ură și dușmănie (<https://www.facebook.com/TVAlphaMedia/posts/5250229411716266>).

9. În concluzie un astfel de atac general și vehement împotriva unei grupări religioase **“comunitatea musulmană”** din Medgidia identificată facil cu comunitatea etnică **“comunitatea etnică turcico-tătară”** asociată organizației UDT și reprezentantului acesteia, care leagă gruparea în ansamblu de un act grav de xenofobism și violență, este incompatibil cu valorile proclamate și garantate de Convenție, în special toleranța, pacea socială, nediscriminarea și exprimă provocarea la dușmănie și ură în rândul comunităților din Medgidia.

10. În anexă a depus următoarele documente în copie (filele 6 – 59 din dosar):

- statutul CIF al Asociației UDT;
- notificarea nr.118/04.05.20221 prin BEJ;
- notificarea Naim Belgim și UDT cu dovada comunicărilor;

- articol din ziarul România Liberă "Dezvăluiri: Umbrele Rusiei la Medgidia-o statuie pentru neliniștea comunității musulmane" din data de 26.03.2021;
- articol din ziarul România Liberă 2020;
- declarații publice pe rețele socializare ale UDTTMR;
- dovada condamnare jurnalist;
- răspunsul redacției România Liberă via e-mail la notificarea BEJ.

Sușinerile părții reclamate

11. Prin adresa nr. 5002 din 02.07.2021 (filele 66 – 94 la dosar) reclamata arată următoarele aspecte:

- solicită admiterea excepției obiectului vădit nefondat al petiției UDT și respingerea acesteia în temeiul art. 33-37 din Procedură;
- respingerea ca nefondată a petiției având în vedere că fapta sesizată nu reprezintă discriminare, textul articolului nedepășind limita libertății de exprimare a presei, potrivit art. 10 din CEDO și art. 30 din Constituția României.

12. Prin articolul de presă intitulat „*Dezvăluiri: Umbrele Rusiei la Medgidia - o statuie pentru neliniștea comunității musulmane*”, publicat la data de 26.03.2021 pe site-ul ziarului „România Liberă” (atașat prezentului ca **Anexa nr. 1**), autorul articolului - persoana reclamată Eugen Cișmașu a expus un subiect de discuție actual, legat de amplasarea statuii unei personalități artistice kazahе în municipiul Medgidia, relatând în stil jurnalistic inclusiv comunicatele emise de mai mulți reprezentanți / entități locale implicate, inclusiv de către reprezentantul petentei UDT, astfel:

- la începutul săptămânii 22-28.03.2021, administrația municipiului Medgidia a amplasat, în P.ța Decebal din localitate, bustul lui Kurmangazy Sagyrbaev, personalitate în domeniul artistic și simbol al Republicii Kazakhstan, fost compozitor, instrumentist și artist popular; potrivit autorităților locale, statuia a fost donată de Ambasada Statului Kazah, care la rândul său a oferit Medgidiei posibilitatea de a amplasa bustul unei personalități române în Kazakhstan și a promis investiții importante în municipiu;
- montarea bustului ar fi stârnit nemulțumiri în rândul membrilor comunității turco-tătare din Dobrogea, care ar fi contestat legitimitatea deciziei, invocând false valori identitare ce ar fi stat la baza luării sale, dar și opoziția unuia dintre consilierii locali (i.e., Sorin Radu) pe pagina sa de Facebook, preluată și de alte surse din mass-media (atașat ca **Anexa nr. 2**);
- în rândul persoanelor nemulțumite s-a aflat și Uniunea Democrată a Tătarilor Turco-Musulmani din România (denumită în continuare „**UDTTMR**”), care s-a delimitat de acțiunile municipalității, susținând că tătarii din România sunt recunoscuți drept o comunitate istorică, actualii membri fiind urmașii tătarilor din Crimeea stabiliți în zona Dobrogea și catalogând încercările forțate ale unor entități de a raporta comunitatea tătară din România la alte valori și realități istorice ca fiind o diversiune și o tentativă de a deturna atenția tuturor de la adevăratele teme de dezbatere care se află în prezent pe agenda națională și internațională (problema Crimeei);
- autorul articolului a citat mot-a-mot, cu ghilimelele de rigoare, comunicatul publicat de reprezentantul UDTMR (Gelil Eserghep) pe Facebook în data de 23.03.2021 (atașat prezentului ca **Anexa nr. 3**), reprezentantul UDTMR afirmând că publicarea comunicatului se impune ca urmare a deciziei administrației locale din Medgidia de a răspunde

solicitărilor Ambasadei Kazahstanului în România de a amplasa bustul compozitorului kazah, UDTMR considerând că respectiva acțiune și personalitatea compozitorului kazah nu pot fi sub nicio formă asociate cu tătarii din România;

- mai departe, autorul articolului a expus, în stil propriu jurnalistic, fără spirit critic virulent și fără a recurge la un stil de exprimare bombastic, punctul său de vedere apreciind că, prin formulările utilizate în comunicat, declarația reprezentantului UDTMR readuce în atenția publică spectrul intervenționist al unor forte și organizații străine în totalitate de interesele comunității, spectru pe care liderul UDTMR (Gelil Eserghep) l-a mai afirmat public anul trecut prin articolul publicat în data de 17.05.2020 „După raptul teritorial din Crimeea, Rusia pofteste și la tătarii din Dobrogea!” (atașat ca **Anexa nr. 4) - necontestat în termenul legal de UDT pe motivul discriminării și încitării la ură**, la momentul iscării conflictului deschis cu Naim Belgin (reprezentantul UDT)

-"Uniunea Democrată a Tătarilor Turco-Musulmani din România își manifestă îngrijorarea față de apariția în spațiul public a unor acțiuni și declarații lansate de entități statale și nonstatale românești și străine care, invocând multiculturalitatea spațiului dobrogean, atribuie comunității tătare din România false valori identitare (...) Respectăm cultura tuturor popoarelor, motiv pentru care facem apel să fie respectate și valorile noastre identitare, să nu fim asociați cu elemente identitare care nu ne reprezintă", declară Gelil Eserghep, trimițând în mod clar la acel joc în 3, Naim Belgin - Consulatul Rusiei - Ambasada Kazahstanului, pe care reprezentanții vocali ai comunității tătare îl acuzau încă de anul trecut;

- în continuare autorul reclamat Eugen Cișmașu a citat, tot cu ghilimelele de rigoare, afirmația lui Ali Tair (președintele Uniunii Minorităților Turco-Tătare Musulmane) din articolul de presă publicat la data de 17.05.2020 intitulat „După raptul teritorial din Crimeea, Rusia pofteste și la tătarii din Dobrogea!", poziția fiind susținută și de reprezentantul UDTMR potrivit declarației date de Gelil Eserghep în respectivul articol din 17.05.2020, citată în continuare în articolul de presă publicat la data de 26.03.2021;

-"Nu înțeleg ce se întâmplă cu frații mei Naim Belgin și Reșit Fildis. Posibil lor le e teamă de ruși. Dar, oare, să fie vorba doar de teamă? Am văzut pe site-urile Ambasadei Rusiei și Ambasadei Kazahstanului că ambii mei frați participă la recepțiile celor două ambasade. Agresivitatea rusă cumpără influență peste tot și manipulează conform intereselor din Moscova! Nu vreau să ajungem ca înainte de 1989, să ne dicteze Moscova ce trebuie să facem", declara, pentru România Liberă, în urmă cu câteva luni, Aii Tair, la acea vreme președinte al Uniunii Minorităților Turco - Tătare Musulmane, poziția fiind susținută și de Gelil Eserghep printr-un comentariu lipsit de echivoc: "Naim Belgin este un exponent nefericit al unor membri ai comunității noastre, dar și al altora, care nu fac parte din această comunitate. Participă la evenimente organizate din direcțiile din care este sprijinit și are niște atitudini fundamentaliste și antioccidentale care pe noi nu ne caracterizează (...) Din cauza neînțelegerilor survenite mai întâi între noi, în 2016, am ajuns în situația de a nu avea deputați, fapt care a atras o seamă de neajunsuri pe fondul cărora au apărut o serie de mici ONG-uri și mișcări cu rol de a pulveriza comunitatea. Miza pentru pionii unei asemenea stări de fapt, pentru cei care vizează doar avantajele imediate, ar putea fi postul de deputat al minorității noastre și fondurile aferente dar, de fapt, în spatele unor

asemenea manifestări sunt interese care exced interesu comunității noastre și chiar interesul național”;

- mai departe, autorul articolului de presă, pe baza declarațiilor date de către reprezentantul UDTMR citate în continuare, a expus propriul său punct de vedere privind poziția lui Naim Belgin - în calitate de reprezentant al reclamantei UDT, făcând trimitere inclusiv la apropierea sa față de atașatul Consulatului Rus din Constanța - dl. Nikolai Belera, expusă anterior prin articolul din data de 17.05.2020 intitulat „După raptul teritorial din Crimeea, Rusia pofteste și la tătarii din Dobrogea/” - articol pe care UDT nu l-a apreciat la momentul respectiv ca fiind discriminatoriu, dl. Cișmașu afirmând că acest fapt „nu poate decât să alimenteze speculațiile privind participarea activă la o **strategie comună de implicare în plan local a reprezentanțelor diplomatice din Rusia-Kazakhstan**”: **Naim Belgin clamează "frăția dintre tătarii din Dobrogea și kazahii din Kazakhstan"**

- după care, autorul articolului, cu respectarea regulilor deontologice jurnalistice, a expus și poziția reprezentantului UDT - dl. Naim Belgin, susținută printr-o postare publică pe Facebook: "*Subiectul zilei "Statuia marelui compozitor Kurmangazî în Medgidia". Tătarii din Dobrogea și Kazahii au istorie comună... Suntem urmașii Hoardei de Aur și ei și noi. Cultura nu are limite (...) Ei au acceptat să pună statuia lui Eminescu, Enescu într-o mare piață din Kazakhstan. Această statuie este oferită de către poporul Kazakh nouă, nimeni nu a plătit ceva pentru această statuie", afirmă Naim Belgin (foto), liderul Uniunii Democrate Tătare, după care, într-o postare pe facebook intitulată manifest "Frăția dintre tătarii din Dobrogea și kazahii din Kazakhstan", își atacă "la baionetă" contestatarii din UDTTMR: "De când o asociație non-profit susține o politică? De când cultura a devenit un instrument murdar politic? Oare înțelegeți ce înseamnă arta diplomației și interesul comunității în scopul și București de a influența, prin intermediul Ambasadei României la Nur-Suïtan, dinamica relațiilor intracomunitare din zona respectivă a Kazakhstanului, relațiile româno- kazahe sau chiar cele ruso-kazahe?", este răspunsul trimis pe adresa "României Libere" de către Serviciul de Presă al Ambasadei Federației Ruse la București.*

13. Solicită ca CNCD să constate că obiectul petiției UDT este vădit nefondat, impunându-se respingerea acesteia în temeiul art. 33-37 din Procedură; astfel, deși în cuprinsul petiției se impută preținse fapte de discriminare reclamate, petenta își întemeiază petiția în drept pe art. 15 și 26 din O.G. nr. 137/2000 - „dreptul la demnitatea personală” (iar nu pe art. 2 din O.G. nr. 137/2000). Or, petenta nu argumentează în niciun fel în ce măsură articolul de presă ar avea caracter de propagandă naționalist-șovină, în ce măsură ar instiga la ură rasială sau ar atinge demnitatea comunității pe care o reprezintă. Așadar, motivele descrise în argumentarea obiectului sesizării sunt străine de temeiul juridic ales al acesteia, lipsa de corespondență dintre cele două componente ale petiției (motivația în fapt și motivația în drept - în sensul art. 11 din Procedură), constituind caracterul vădit nefondat al petiției.

14. Solicită membrilor Colegiului director al CNCD să rețină că aspectele sesizate de petentă nu intră sub incidența art. 2 al OG nr.137/2000, articolul de presă relatând, pe fondul unui eveniment public recent din Medgidia (i.e., amplasarea bustului lui Kurmangazy Sagyrbaev în Medgidia), declarațiile reprezentanților asociațiilor/uniunilor care apără drepturilor comunităților turco-tătare din Medgidia (UDT și UDTTMR),

declarațiile autorităților locale (primăria, consilieri locali, Consiliul de Administrație Regina Maria) și a unor entități/persoane terțe (ambasadele, dna. Corina Martin), precum și situația contextuală în care aceste declarații au fost date (donația statuii de către Ambasada Statului Kazah, cu posibilitatea Medgidiei de a amplasa bustul unei personalități române în Kazakhstan, promisiunea de către Ambasada Statului Kazah de investiții importante în municipiu, nemulțumirile apărute în rândul membrilor comunității turco-tătare din Dobrogea invocând false valori identitare între comunitatea tătară din Medgidia și cea kazahă, dar și opoziția unuia dintre consilierii locali).

IV. Motivele de fapt și de drept

Cadrul legal aplicabil. Dreptul național și internațional aplicabil / jurisprudența

15. Prevederile legislative și jurisprudența relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

Constituția României:

Art. 1 Statul român: "(...) (3) *România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.*

Art. 4 Unitatea poporului și egalitatea între cetățeni "(...) (2) *România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.*"

Art. 16 Egalitatea în drepturi:

"(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

(2) Nimeni nu este mai presus de lege. (...)"

Art. 29 Libertatea conștiinței: "(1) *Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngrădite sub nici o formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale.*

(2) Libertatea conștiinței este garantată; ea trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc.

(3) Cultele religioase sunt libere și se organizează potrivit statutelor proprii, în condițiile legii.

(4) În relațiile dintre culte sunt interzise orice forme, mijloace, acte sau acțiuni de învrăjbire religioasă.

(5) Cultele religioase sunt autonome față de stat și se bucură de sprijinul acestuia, inclusiv prin înlesnirea asistenței religioase în armată, în spitale, în penitenciare, în azile și în orfelinate.

(6) *Părinții sau tutorii au dreptul de a asigura, potrivit propriilor convingeri, educația copiilor minori a căror răspundere le revine.*”

Art. 30 Libertatea de exprimare:

”(1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile.

(2) Cenzura de orice fel este interzisă.

(3) Libertatea presei implică și libertatea de a înființa publicații.

(4) Nici o publicație nu poate fi suprimată.

(5) Legea poate impune mijloacelor de comunicare în masă obligația de a face publică sursa finanțării.

(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.

(8) Răspunderea civilă pentru informația sau pentru creația adusă la cunoștință publică revine editorului sau realizatorului, autorului, organizatorului manifestării artistice, proprietarului mijlocului de multiplicare, al postului de radio sau de televiziune, în condițiile legii. Delictele de presă se stabilesc prin lege.”

Codul civil:

art. 70 Dreptul la liberă exprimare:

”(1) Orice persoană are dreptul la libera exprimare. (2) Exercițarea acestui drept nu poate fi restrânsă decât în cazurile și limitele prevăzute la art. 75.”

Art. 75 Limite: *”(1) Nu constituie o încălcare a drepturilor prevăzute în această secțiune atingerile care sunt permise de lege sau de convențiile și pactele internaționale privitoare la drepturile omului la care România este parte. (2) Exercițarea drepturilor și libertăților constituționale cu bună-credință și cu respectarea pactelor și convențiilor internaționale la care România este parte nu constituie o încălcare a drepturilor prevăzute în prezenta secțiune.”*

O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

Art. 2 alin. 1: *”Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”*

Art. 2 alin. 8: *”Prevederile prezentei ordonanțe nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație.”*

Art. 15: Dreptul la demnitatea personală: "Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia."

Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale:

Art. 10 Libertatea de exprimare:

"1. Orice persoană are dreptul la libertate de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să supună societățile de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune unui regim de autorizare.

2. Exercițarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești."

Art. 14 Interzicerea discriminării: "Exercițarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație."

Art. 17 Interzicerea abuzului de drept: „Nici o dispoziție din prezenta convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un stat, un grup, sau un individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau a libertăților recunoscute de prezenta convenție sau de a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât acelea prevăzute de aceasta convenție."

Declarația Universală a Drepturilor Omului:

Articolul 19: "Orice om are dreptul la libertatea opiniilor și exprimării; acest drept include libertatea de a avea opinii fără a fi imixtiune din afară, precum și libertatea de a căuta, de a primi și de a răspîndi informații și idei prin orice mijloace și independent de frontierele de stat."

Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale atestă faptul că dreptul la demnitate este una dintre valorile supreme, iar lezarea acestui drept poate fi

sanționată chiar și penal: „*Obiectul juridic al infracțiunilor de insultă și calomnie, prevăzute de art. 205 și, respectiv, art. 206 din Codul penal, îl constituie demnitatea persoanei, reputația și onoarea acesteia. Subiectul activ al infracțiunilor analizate este necircumstanțiat, iar săvârșirea lor se poate produce direct, prin viu grai, prin texte publicate în presa scrisă sau prin mijloacele de comunicare audiovizuale. Indiferent de modul în care sunt comise și de calitatea persoanelor care le comit — simpli cetățeni, oameni politici, ziariști etc. —, faptele care formează conținutul acestor infracțiuni lezează grav personalitatea umană, demnitatea, onoarea și reputația celor astfel agresați. Dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la reacția de facto a celor ofensați și la conflicte permanente, de natură să facă imposibilă conviețuirea socială, care presupune respect față de fiecare membru al colectivității și prețuirea în justa măsură a reputației fiecăruia. De aceea, valorile menționate, ocrotite de Codul penal, au statut constituțional, demnitatea omului fiind consacrată prin art. 1 alin. (3) din Constituția României ca una dintre valorile supreme.*”

Națiunile Unite - Dispozițiile relevante ale Pactului internațional din 1966 privind drepturile civile și politice (ICCPR) prevăd:

Articolul 19:

- „1. Orice persoană are dreptul să-și exprime opiniile fără să intervină.
2. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare; acest drept include libertatea de a căuta, de a primi și de a transmite informații și idei de orice fel, indiferent de frontiere, pe cale orală, scrisă sau tipărită, sub formă de artă, sau prin orice alt mijloc de comunicare la alegerea sa.
3. Exercițarea drepturilor prevăzute la alineatul (2) din prezentul articol poartă cu sine sarcini și responsabilități speciale. Prin urmare, aceasta poate fi supusă anumitor restricții, însă acestea nu pot fi decât prevăzute de lege și sunt necesare:
  - (a) pentru respectarea drepturilor sau a reputației altora;
  - (b) pentru protecția securității naționale sau a ordinii publice (ordre public) sau a sănătății publice sau a moralității.”

Principiile de analiză

16. Curtea Constituțională a statuat în mod constat că „*principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale*”. Totodată, Curtea Constituțională a reținut că „*principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă:*

- *la situații egale trebuie să corespundă un tratament egal,*
- *la situații diferite, tratamentul juridic nu poate fi decât diferit. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat*”.

17. Prin urmare, se poate vorbi de o posibilă **discriminare directă** în condițiile în care o persoană este tratată în mod nefavorabil, prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane aflate într-o situație similară, iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria „*criteriului protejat*”.

18. Pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele **condiții**:

- existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;
- existența unui criteriu de discriminare;
- existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;
- tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege;
- existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile.

19. Reținând în coroborare cu speța dedusă spre soluționare definiția discriminării, astfel cum este reglementată de articolul 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000, Colegiul director se raportează, în ceea ce privește analiza unui act / a unei fapte care încalcă dreptul la un tratament egal, la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale art. 2 din O.G. nr. 137/2000. Astfel, pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin. 1 *deosebirea, excluderea, restricția sau preferința* trebuie să aibă la bază unul dintre *criteriile* prevăzute de către art. 2, alin. 1 și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile*, dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior.

20. **Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale** (cunoscut în general sub denumirea de **Convenția europeană a drepturilor omului**, în continuare **Convenția**) prevede, la art. 10 alin. 2, limitarea libertății de exprimare.

21. Prin urmare, în conformitate cu acest tratat internațional, în Europa, libertatea de exprimare nu este un drept absolut. Nu este lipsit de relevanță nici faptul că libertatea de exprimare este singurul drept cu privire la care **Convenția** subliniază: „*comportă îndatoriri și responsabilități*”.

22. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie să îndeplinească următoarele condiții, elemente care sunt analizate în ordinea care urmează:

- existența unei limitări a libertății de exprimare;
- legalitatea restrângerii libertății de exprimare prin:
  - existența unei norme juridice care prevede restrângerea;
  - calitatea normei juridice, și anume
    - accesibilitatea;
    - precizitatea;
    - previzibilitatea normei;
- legitimitatea restrângerii, care trebuie să fie prevăzută de **Convenție** (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei,

reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);

- necesitatea restrângerii într-o societate democratică.

23. Prin urmare, eventuala limitare a dreptului la exprimare trebuie să fie expres prevăzută de lege (prevedere legală care, la rândul ei, trebuie să fie previzibilă și accesibilă), să urmărească un scop legitim, să fie necesară într-o societate democratică și proporțională cu scopul urmărit.

24. În drept, Colegiul director se raportează la prevederile la art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003, art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare O.G. 137/2000).

25. Libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și plurale. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.

26. În nenumăratele decizii asupra libertății de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acest drept „acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acele care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică. (CEDO, Lingens c. Austriei, nr. 9815/82, hotărârea din 08.07.1986).

27. Libertatea de exprimare nu este însă un drept absolut și comportă limitări în situații expres prevăzute de lege. În acest sens, este relevantă practica Curții Europene a Drepturilor Omului de la Strasbourg în aplicarea art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită de o manieră convingătoare, iar autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei “nevoii imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere (Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.) Protecția demnității umane este una dintre valorile protejate în raport cu libertatea de exprimare. Libertatea de exprimare este susținută până la limita în care încalcă un alt drept fundamental într-o măsură atât de gravă, încât dreptul la libertate de exprimare devine secundar. Libertatea de exprimare acoperă și declarațiile jignitoare până la momentul la care acestea nu conduc la incitare violentă (Surek și Ozdemri vs. Turcia, Karatas vs. Turcia, Oberschlick-Austria și Nilse – Johnsen vs. Norvegia – CEDO).

28. Nu încape îndoială că articolul publicat și intitulat „*Dezvăluiri: Umbrele Rusiei la Medgidia - o statuie pentru neliniștea comunității musulmane*” capătă un **caracter public atâta timp cât este publicat într-un ziar de largă circulație.**

29. Din analiza afirmațiilor reclamatei, Colegiul director constată că acestea nu depășesc limitele libertății de exprimare. Mai mult, autorul articolului publicat a citat mot-a-mot, cu ghilimelele de rigoare, comunicatul publicat de reprezentantul UDTTMR pe facebook în data de 23.03.2021. Reprezentantul UDTTMR afirmând că publicarea comunicatului se impune ca urmare a deciziei administrației locale din Medgidia de a răspunde solicitărilor Ambasadei Kazahstanului în România de a amplasa bustul compozitorului kazah, UDTTMR considerând că respectiva acțiune și personalitatea compozitului kazah nu pot fi sub nicio formă asociate cu tătarii din România. Prin urmare, Colegiul director reține că articolul vizează chestiuni politice și au caracter de interes public. Sintetizând, articolul publicat de reclamat nu poate fi încadrat ca faptă de discriminare în accepțiunea O.G. nr. 137/2000R.

30. Prin urmare, având în vedere contextul în care au fost făcute afirmațiile și modalitatea de exprimare, precum și calitatea reclamatului, de organizație neguvernamentală care are drept scop analizarea critică a demersurilor care vizează cetățenii, Colegiul director constată că, prin postare nu s-a depășit sfera libertății de exprimare, fapt pentru care nu se impune o ingerință a statului prin constatarea și sancționarea faptei ca fiind o formă de discriminare.

31. De asemenea, în luarea deciziei, Colegiul director se raportează la art. 30 din **Constituția României** care asigură libertatea de exprimare, și prevede, în același timp, și limitele acestei libertăți.

32. Astfel, Colegiul director subliniază faptul că libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și plurale, are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare, în condițiile în care nu încalcă alte drepturi fundamentale.

33. Una dintre principalele caracteristici ale democrației constă în posibilitatea pe care ea o oferă de a rezolva prin dialog, fără a se recurge la violență, problemele pe care le are de soluționat un stat, chiar și atunci când acestea sunt extrem de dificile sau stânjenitoare.

34. Astfel, o ingerință a statului în această speță, prin constatarea și sancționarea faptei ca fiind o formă de discriminare, deci limitarea libertății de exprimare, ar constitui un exces, o limitare nejustificată, o măsură neproportională în raport cu pericolul social al faptei și cu scopul urmărit. O ingerință a statului ar fi fost

justificată dacă ar fi existat orice element de incitare expresă la ură pe criteriu etnic și religios.

35. Colegiul se raportează la jurisprudența CEDO care a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză de stil în toată jurisprudența sa subsecventă în materie, că **“libertatea de exprimare, garantată de art. 10 parag. 1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice”** și una din condițiile primordiale ale progresului societății și împlinirilor personale. Subiect al paragrafului 2 al Articolului 10, libertatea de expresie include **„nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență [de opinia publică] ori considerate inofensive, dar și pe acelea care ofensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică”**.¹

36. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fundamentat necesitatea protejării libertății de exprimare în primul rând pe valoarea pe care acesta o reprezintă ca mijloc pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice. De aici decurge poziția privilegiată acordată liberei discutări a chestiunilor de interes general, atunci când aceasta intră în conflict cu alte valori pe care statul le poate în mod legitim apăra. Trebuie avute în vedere stereotipurile, atât cele pozitive, cât și cele negative, atât de către societate în general cât și de alte persoane publice, rolul acestora fiind deosebit de important în formarea unei societăți care își respectă toți semenii săi, fără nici un fel de deosebire.

37. Pentru considerentele de mai sus, având în vedere conținutul articolului, modalitatea de exprimare a autorului acestuia, contextul în care a avut loc, Colegiul director apreciază că jurnalistul a redat comunicatele de presă și punctele de vedere/mesajele UDTTMR, deoarece nu caracterizează întreaga comunitate musulmană din Dobrogea, spun *„unii”*, nefiind încălcate prevederile art. 15 din O.G. nr. 137/2000, fapt pentru care nu se impune o interferență a statului în limitarea libertății de exprimare întrucât acestea **se încadrează în limitele libertății de exprimare**. Articolul se încadrează în limitele libertății de exprimare pe considerente diferite și anume:

- **în ceea ce privește articolul** jurnalistul nu a făcut altceva decât să redea un conflict existent între petentă și UDTTMR;
- **jurnalistul** are o libertate de exprimare mai largă pentru că e obligat să informeze societatea asupra aspectelor de interes public, nefiind încălcate prevederile art. 15 din O.G. nr. 137/2000, fapt pentru care nu se impune o interferență a statului în limitarea libertății de exprimare întrucât acestea **se încadrează în limitele libertății de exprimare**, astfel cum este consacrat acest drept în legislația internă și în convențiile

---

¹ CEDO, între altele, Lingens vs. Austria (nr. 9815/82, hotărârea din 08.07.1986), Oberschlick vs. Austria, Sunday Times vs. U.K., Observer și Guardian vs. U.K., Castells vs. Spania, Thorgeirson vs. Islanda, Jersild vs. Danemarca, Goodwin vs. U.K., De Haes și Gijels vs. Belgia, Dalban vs. România.

internaționale privind protecția drepturilor omului, respectiv în jurisprudența internă și internațională.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele sesizate nu întrunesc elementele constitutive ale art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000, republicată, conținutul articolului analizat se încadrează în limitele libertății de exprimare prevăzute de art. 2 alin. (8) din același act normative;

2. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

V. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicata și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BABUȘ RADU – Membru

BĂNICĂ CLAUDIA CERASELA – Membru

GRAMA HORIA – Membru

JURA CRISTIANA - Membru

MOȚA MARIA- Membru

OLTEANU CĂTĂLINA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Data redactării: 24.08.2022

Redactat și motivat de V.F./P.C.S.

Notă: Hotărârile emise de Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit ***O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ***, constituie de drept titlu executoriu.

